

วิจารณ์ผลการทดลอง



ก. การศึกษาคาริโอไทป์ของหอยนางรมปากจีบ

การศึกษาคาริโอไทป์ของโครโมโซมของหอยนางรมสามารถศึกษาได้ดีในโครโมโซมระยะเมตาเฟส เนื่องจากในระยะนี้โครโมโซมจะหดสั้นและเห็นได้ชัดเจนกว่าในระยะอื่น ๆ (Longwell et al., 1967) จากการศึกษาโครโมโซมในหอยนางรมหลายชนิดในครอบครัว Ostreidae ซึ่งประกอบด้วยหอยนางรมชนิด *C.gigas*, *C.rhizophorae*, *C.virginica*, *O.edulis*, *O.lurida* และ *O.equestris* (Longwell et al., 1967; Ahmed and Sparks, quoted in Longwell et al., 1967) พบว่ามีจำนวนดิพลอยด์โครโมโซมเท่ากับ 20 แท่ง ( $2n=20$ ) จากการศึกษาพบว่าหอยนางรมปากจีบ *S.cucullata* มีจำนวนดิพลอยด์โครโมโซมเท่ากับ 20 แท่ง ( $2n=20$ ) เช่นกัน ส่วนหอยนางรมชนิด *O.dendrostrea folium* มีจำนวนดิพลอยด์โครโมโซมเท่ากับ 18 แท่ง ( $2n=18$ ) (Ieyama, quoted in Insua and Thiriote-Quievreux, 1991) ดังนั้นหอยนางรมปากจีบจึงน่าจะมีความใกล้เคียงทางสายพันธุ์กับหอยนางรม *C.gigas* หรือ *C.rhizophorae* มากกว่า *O.dendrostrea folium* ข้อมูลทางด้านจำนวนโครโมโซมสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการทางพันธุกรรม เช่นการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างหอยนางรมปากจีบซึ่งมีขนาดเล็กกับหอยนางรมที่มีขนาดใหญ่กว่า โดยการใช้จำนวนโครโมโซมเป็นตัวเลือกชนิดของหอยนางรมที่มีขนาดใหญ่มาผสมข้ามพันธุ์กับหอยนางรมปากจีบ ซึ่งหอยนางรมชนิด *O.lurida* มีจำนวนโครโมโซมเท่ากับหอยนางรมปากจีบจึงน่าจะมีความเป็นไปได้ในการผสมข้ามพันธุ์มากกว่าหอยนางรมชนิด *O.dendrostrea folium* นอกจากนี้ยังสามารถใช้จำนวนโครโมโซมเป็นตัวตรวจสอบชนิดของพลอยด์ได้เป็นต้น

จากการศึกษาคาริโอไทป์ครั้งนี้พบโครโมโซมชนิดเมตาเซนตริก 14 แท่ง และชนิดซิปเมตาเซนตริก 6 แท่ง แต่การศึกษาของ วิสุวรรณ ตั้งพงษ์ปราชญ์ (2536) พบว่ามีโครโมโซมชนิดเมตาเซนตริก 8 แท่ง และชนิดซิปเมตาเซนตริก 12 แท่ง ซึ่งจากการศึกษาของวิสุวรรณ ตั้งพงษ์ปราชญ์ ใช้ตัวอย่างในการทดลองน้อยเพียง 5 ตัวอย่าง และโครโมโซมมีลักษณะหดสั้น

จึงดูความแตกต่างระหว่างโครโมโซมชนิดเมตาเซนตริกและซิปเมตาเซนตริกได้ลำบาก ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การจำแนกชนิดของโครโมโซมไม่ตรงกับการศึกษาครั้งนี้ ส่วนในการทดลองนี้ใช้ตัวอย่างในการศึกษา 10 ตัวอย่าง และสามารถจำแนกรูปร่างและลักษณะของโครโมโซมชนิดเมตาเซนตริกและซิปเมตาเซนตริกได้ชัดเจน

โครโมโซมของหอยนางรมปากจับคิลลอยด์มีขนาด 2.368-4.913 ไมครอน ส่วนในทวีลลอยด์มีขนาด 2.540-5.584 ไมครอน โครโมโซมของคิลลอยด์และทวีลลอยด์มีขนาดต่างกันเล็กน้อย เพราะในแต่ละเซลล์ของหอยนางรมมีการแบ่งเซลล์ไม่พร้อมกัน ดังนั้นหลังจากใช้โคลชิซินหยุดการแบ่งเซลล์ไว้ที่ระยะเมตาเฟสแล้ว การหาคตัวของโครโมโซมในแต่ละเซลล์จึงไม่เท่ากัน นอกจากนี้ระยะเวลาในการแช่โคลชิซินในตัวอย่างหอยนางรมแต่ละระยะก็มีผลต่อการหาคตัวของโครโมโซมเช่นกัน เพราะการแช่ตัวอย่างในโคลชิซินนานเกินไปอาจจะทำให้เกิดโพลีพลอยด์ขึ้นได้ และทำให้โครโมโซมหดสั้นมากจนเกินไป โครโมโซมที่หดสั้นมากจะมีลักษณะคล้ายกันจนไม่สามารถนำมาศึกษา kariotype ได้ หรือถ้าใช้เวลาในการแช่ตัวอย่างในโคลชิซินน้อยเกินไปโครโมโซมก็จะไม่หยุดอยู่ในระยะเมตาเฟส หลังจากนำมาทำสไลด์จึงไม่สามารถมองเห็นโครโมโซม นับจำนวนและจำแนกชนิดของโครโมโซมได้ ความเข้มข้นและระยะเวลาในการแช่ตัวอย่างในสารละลายโคลชิซินที่เหมาะสมในหอยนางรมปากจับคือ 0.05 เปอร์เซ็นต์ และแช่ตัวอย่างเป็นเวลา 2-3 ชั่วโมง สำหรับหอยนางรมระยะโทรโอฟอร์ และ 4-5 ชั่วโมง สำหรับลูกหอยนางรมอายุ 6 เดือน ตามลำดับ

## ข. ศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตหอยนางรมปากจับที่เป็นทวีลลอยด์

การพัฒนาการของไข่ภายหลังการปฏิสนธิจะเป็นตัวกำหนดระยะเวลาที่จะเริ่มเห็นชวนำทวีลลอยด์ การเลือกใช้ระยะเวลาภายหลังการปฏิสนธิ 15 นาที เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม เพราะจากการทดลองเบื้องต้นพบว่าภายหลังการปฏิสนธิ 15 นาที มีปริมาณโพลาร์บอดีที่ 1 เกิดขึ้นประมาณ 1.75 เปอร์เซ็นต์ และเมื่อได้ทำการทดลองเบื้องต้นเพื่อเปรียบเทียบการเห็นชวนำทวีลลอยด์ภายหลังการปฏิสนธิที่ 10 และ 15 นาที พบว่าที่เวลาภายหลังการปฏิสนธิ 10 นาที มีอัตราการรอดต่ำกว่าที่ 15 นาที แต่มีปริมาณของทวีลลอยด์ไม่แตกต่างกัน การเริ่มเห็นชวนำที่ 10 นาที ภายหลังการปฏิสนธิมีอัตราการรอดค่านั้นอาจเกิดจากการเห็นชวนำที่เร็วเกินไปและไปรบกวนกระบวนการปฏิสนธิจึงทำให้ไซโทคเอด์มีความผิดปกติและมีอัตราการรอดต่ำ การเห็นชวนำภายหลังการปฏิสนธิ 15 นาที เป็นการเห็นชวนำทวีลลอยด์ในระยะไมโอซิส I เพราะยังเกิดการเกิดโพลาร์บอดีที่ 1 ซึ่งน่าจะมีความเหมาะสมกับการทดลองนี้

เพราะการเหนี่ยวนำในระยะไมโอซิส II มีโพลาร์บอดีที่ 2 เกิดไม่พร้อมกัน คือในบางเซลล์เกิดโพลาร์บอดีที่ 1 และบางเซลล์เกิดโพลาร์บอดีที่ 2 แล้ว แต่บางเซลล์ยังไม่เกิดโพลาร์บอดีเลย การที่โพลาร์บอดีเกิดไม่พร้อมกันมีสาเหตุมาจากคุณภาพของเซลล์สืบพันธุ์ไม่สม่ำเสมอเพราะเซลล์สืบพันธุ์ที่ใช้ในการทดลองได้จากการผ่าตัดและได้จากพ่อแม่พันธุ์หลายตัว เซลล์สืบพันธุ์ที่ได้จึงมีหลายระยะทำให้โพลาร์บอดีเกิดไม่พร้อมกัน และจากการศึกษาของ Yamamoto และคณะ (1988) พบว่าการเหนี่ยวนำในระยะไมโอซิส I ได้ปริมาณของทวีพลอยด์สูงกว่าการเหนี่ยวนำที่ระยะไมโอซิส II

ลูกหอยที่ได้จากการเหนี่ยวนำทวีพลอยด์โดยการใช้ไซโตคาลาซินที่มีความเข้มข้น 0.5 มิลลิกรัมต่อลิตร โดยเริ่มเหนี่ยวนำ 15 นาที ภายหลังการปฏิสนธิเป็นระยะเวลา 15 นาที ได้ผลผลิตของทวีพลอยด์ในระยะโทรโตเฟอร์  $45.34 \pm 8.02$  เปอร์เซ็นต์ โดยมีทวีพลอยด์ผสมกับดิพลอยด์ และหลังจากเลี้ยงลูกหอยจนมีอายุ 6 เดือน พบว่าผลผลิตของทวีพลอยด์ลดลงเหลือ  $3.55 \pm 0.32$  เปอร์เซ็นต์ แสดงว่าหอยนางรมที่เป็นทวีพลอยด์มีอัตราการรอดต่ำกว่าดิพลอยด์ ซึ่งผลการทดลองนี้มีความสอดคล้องกับการทดลองของ Wada และคณะ (1989) คือปริมาณของทวีพลอยด์ที่ถูกเหนี่ยวนำโดยการใช้อุณหภูมิและไซโตคาลาซินนี้จะลดลง เมื่อหอยนางรมมีอายุมากขึ้น

หอยนางรมทวีพลอยด์อายุ 6 เดือน ที่ถูกเหนี่ยวนำด้วยไซโตคาลาซินที่มีปริมาณของทวีพลอยด์  $11.11 \pm 1.57$  และ  $13.33 \pm 2.72$  เปอร์เซ็นต์ ในกลุ่มขนาดเล็กที่มีน้ำหนักเฉลี่ย  $0.21 \pm 0.02$  กรัม และในกลุ่มขนาดใหญ่ที่มีน้ำหนักเฉลี่ย  $0.86 \pm 0.03$  กรัม ตามลำดับ โดยปริมาณของทวีพลอยด์ที่เกิดขึ้นในกลุ่มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ( $P > 0.05$ , ตารางที่ ค.1 ภาคผนวก ค) แสดงว่าหอยนางรมปากจีบอายุ 6 เดือน ในช่วงก่อนวัยเจริญพันธุ์ มีการเติบโตไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการทดลองนี้มีความสอดคล้องกับการทดลองของ Downing และ Allen (1987) ในหอยนางรม *C. gigas* คือเมื่อเลี้ยงหอยนางรมที่ถูกเหนี่ยวนำทวีพลอยด์ด้วยไซโตคาลาซินและดิพลอยด์ในกลุ่มควบคุมที่ได้จากเซลล์สืบพันธุ์ชุดเดียวกันด้วยความหนาแน่นเท่ากัน พบว่าหอยนางรมที่ถูกเหนี่ยวนำทวีพลอยด์มีการเติบโตไม่แตกต่างกัน ในช่วงก่อนวัยเจริญพันธุ์ การศึกษาของ Stanley และคณะ (1981) ในหอยนางรม *C. virginica* ก็พบว่าหอยนางรมทวีพลอยด์มีการเติบโตใกล้เคียงกับดิพลอยด์ในช่วงก่อนวัยเจริญพันธุ์ ถึงแม้ว่าทวีพลอยด์จะมีจำนวนโครโมโซม 3 ชุด ซึ่งทำให้เซลล์มีขนาดใหญ่ขึ้น แต่ทวีพลอยด์กลับมีจำนวนเซลล์ลดลง ดังนั้นหอยนางรมทวีพลอยด์จึงมีขนาดใกล้เคียงกับดิพลอยด์ในช่วงก่อนวัยเจริญพันธุ์ (Swarrup and Fankhauser, quoted in Valenti, 1975;

Purdom, quoted in Allen et al., 1989)

ถ้านำหอยนางรมทวีพลอยด์อายุ 6 เดือน ที่ได้จากการทดลองนี้ไปเลี้ยงต่อจนถึงวัยเจริญพันธุ์น่าจะเห็นความแตกต่างระหว่างหอยนางรมดิพลอยด์และทวีพลอยด์ชัดเจนขึ้น เพราะเมื่อถึงฤดูสืบพันธุ์วางไข่หอยนางรมที่เป็นดิพลอยด์จะปล่อยเซลล์สืบพันธุ์ ซึ่งจากการศึกษาของไพโรจน์ พรหมานนท์ (2512) พบว่าหอยนางรมปากจีบมีปริมาณเนื้อโดยน้ำหนักลดลงมากหลังจากปล่อยเซลล์สืบพันธุ์เพราะ 55 เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักตัวหอยนางรมเป็นส่วนหนึ่งของเซลล์สืบพันธุ์ ซึ่งเมื่อหอยนางรมปล่อยเซลล์สืบพันธุ์ไปแล้วปริมาณเนื้อโดยน้ำหนักจะลดลงมาก ส่วนหอยนางรมที่เป็นทวีพลอยด์ซึ่งเป็นหมันหรือมีพัฒนาการของเซลล์สืบพันธุ์ได้น้อยกว่าปกติ เมื่อถึงฤดูสืบพันธุ์วางไข่จะไม่มี การปล่อยเซลล์สืบพันธุ์ เนื้อเยื่อของหอยนางรมจึงไม่ลดลง คุณภาพเนื้อก็จะคงที่ตลอดไปจากการเลี้ยงหอยนางรมทวีพลอยด์ที่ได้จากการเหนี่ยวนำซึ่งมีผลผลิตของทวีพลอยด์ในระยะโทรโตฟอร์ที่ได้เท่ากับ  $45.34 \pm 8.02$  เปอร์เซ็นต์ พบว่าหอยนางรมที่เป็นทวีพลอยด์มีผลผลิตลดลงเหลือเพียง  $3.55 \pm 0.32$  เปอร์เซ็นต์เมื่อมีอายุ 6 เดือน และกลุ่มที่ถูกเหนี่ยวนำทวีพลอยด์มีอัตราการรอดต่ำกว่ากลุ่มควบคุมประมาณ 3 เท่า ถึงแม้ว่าผลผลิตของทวีพลอยด์ที่ได้ในการทดลองนี้ไม่สูงมากนัก เนื่องจากการทดลองครั้งแรกในหอยนางรมปากจีบแต่ในอนาคตน่าจะสามารถปรับปรุงให้มีผลผลิตของทวีพลอยด์สูงขึ้นได้ และเนื่องจากธรรมชาติของหอยนางรมเป็นสัตว์น้ำที่มีอัตราการรอดต่ำอยู่แล้วหอยนางรมจึงมีไข่ในปริมาณมาก ดังนั้นในการเหนี่ยวนำทวีพลอยด์แต่ละครั้งจึงควรใช้ไข่ในปริมาณมากเพื่อชดเชยกับอัตราการรอดต่ำ จากการทดลองนี้สรุปได้ว่าการผลิตทวีพลอยด์ในหอยนางรมปากจีบมีความเป็นไปได้แน่นอน

ถึงแม้การเหนี่ยวนำทวีพลอยด์โดยใช้ไซโตคาลาซินบี เป็นวิธีที่นิยมใช้ในการผลิตทวีพลอยด์ในหอยนางรมหลายชนิด และสามารถผลิตทวีพลอยด์จนถึงอายุ 6 เดือนได้ แต่ไม่เหมาะสมกับการเพาะเลี้ยงในบ้านเรา เพราะไซโตคาลาซินบีมีราคาแพงและความเป็นพิษสูงซึ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อเกษตรกรซึ่งนำไปใช้โดยไม่ระมัดระวังได้ ส่วนการใช้ความดันนั้นเครื่องมือมีราคาแพงและสามารถเหนี่ยวนำได้ในปริมาณน้อย แต่การเหนี่ยวนำทวีพลอยด์โดยการใช้อุณหภูมิจึงสามารถปฏิบัติการได้ง่าย ไม่มีความเป็นพิษ มีต้นทุนการผลิตต่ำ และสามารถกระทำได้ที่ละมาก ๆ จึงมีความเป็นไปได้ที่จะนำมาใช้ปรับปรุงผลผลิตในการเพาะเลี้ยงหอยนางรมในเมืองไทย จึงได้นำวิธีนี้มาใช้ในการทดลองนี้ แต่วิธีการใช้อุณหภูมิมีข้อเสียคือมีอัตราการรอดไม่สูงมากนัก (Yamamoto et al., 1988 ; Malison et al., 1993a)

ค. การเปรียบเทียบวิธีการเหนี่ยวนำทวีผลของสัตว์ในหอยนางรมปากจีบ

การที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลผลิตทวีผลของสัตว์ในการเหนี่ยวนำโดยการใช้อุณหภูมิสูงและการใช้คาเฟอีนซึ่งใช้สภาวะต่าง ๆ ในการเหนี่ยวนำเหมือนกันมีค่าค่อนข้างสูง แสดงว่าข้อมูลในการทดลอง 2 ครั้ง ของทั้ง 2 การทดลองมีความแตกต่างกันมากโดยพบความแตกต่างระหว่างการทดลอง 2 ครั้ง ประมาณ 0.96-19.28 เปอร์เซ็นต์ การที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในการทดลองแต่ละครั้งใช้ไข่ต่างชุดและต่างช่วงเวลา แต่อย่างไรก็ตามผลการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ได้ผลผลิตของทวีผลของสัตว์ที่มีแนวโน้มไปในทางเดียวกัน การทดลองของ Scarpa และคณะ (1994) ในหอยแมลงภู่ (*Mytilus galloprovincialis*) ก็พบความแตกต่างระหว่างผลผลิตของทวีผลของสัตว์ในการทดลอง 2 ครั้ง เช่นกัน โดยพบว่าปริมาณของทวีผลของสัตว์ระหว่างการทดลอง 2 ครั้ง มีความแตกต่างกันประมาณ 4-20 เปอร์เซ็นต์ โดยความแตกต่างที่เกิดขึ้นน่าจะเกิดจากคุณภาพของไข่ที่ใช้ในการทดลองแต่ละครั้งมีความสมบูรณ์เพศไม่เท่ากันและมาจากพ่อแม่พันธุ์ต่างชุดและต่างช่วงเวลา ในเมื่อความสมบูรณ์ของไข่ไม่เท่ากันนั้นจะทำให้การพัฒนาการของไข่ภายหลังการปฏิสนธิในแต่ละเซลล์ไม่เท่ากัน ดังนั้นหลังจากเหนี่ยวนำทวีผลแล้วจึงได้ผลผลิตของทวีผลของสัตว์ไม่เท่ากัน

ในการเหนี่ยวนำโดยการใช้อุณหภูมิสูงและการเหนี่ยวนำโดยใช้คาเฟอีนพบว่า มีผลผลิตของทวีผลของสัตว์เกิดขึ้นในกลุ่มควบคุมประมาณ 0.96-1.09 เปอร์เซ็นต์ จากรายงานของ Okamoto และ Arimoto อ้างถึงใน Yamamoto และ Sugawara (1988) กล่าวว่ามีความเป็นไปได้ว่าในธรรมชาติมีหอยที่เป็นทวีผล ซึ่งการทดลองของ Yamamoto and Sugawara (1988) ในหอยนางรม *C. gigas* พบว่ามีหอยนางรมที่เป็นทวีผลเกิดขึ้นในกลุ่มควบคุมเช่นกัน และการทดลองของ Scarpa และคณะ (1994) ในหอยแมลงภู่ *Mytilus galloprovincialis* พบทวีผลของสัตว์ในกลุ่มควบคุมสูงถึง 2.3 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้การพบทวีผลของสัตว์ในกลุ่มควบคุมก็อาจจะเกิดจากความผิดพลาดในการนับจำนวนโครโมโซมหรือเป็นผลมาจากการยับยั้งการแบ่งเซลล์ของโคลชิซินในขั้นตอนการหาโครโมโซม ซึ่งการแช่โคลชิซินเป็นเวลานานเกินไปก็อาจจะทำให้เกิดทวีผลของสัตว์ขึ้นได้เช่นกัน แต่ในการทดลองนี้ได้ผลผลิตของทวีผลของสัตว์ในกลุ่มควบคุมต่ำกว่าในกลุ่มที่ถูกเหนี่ยวนำทวีผลมาก

การเหนี่ยวนำทวีผลของสัตว์ในหอยนางรมปากจีบโดยการใช้อุณหภูมิสูง

จากผลการศึกษาพบว่าผลผลิตของทวีผลของสัตว์แปรผันตามระดับของอุณหภูมิและระยะเวลาในการเหนี่ยวนำ โดยการเหนี่ยวนำที่อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส ได้ผลผลิตของทวีผล

สูงกว่าที่อุณหภูมิ 37.5 และ 35 องศาเซลเซียส ตามลำดับ การเพิ่มระยะเวลาในการเหี่ยวแห้งที่อุณหภูมิ 35 องศาเซลเซียส ทำให้ผลผลิตของทริพลอยด์สูงขึ้น ส่วนการเหี่ยวแห้งด้วยอุณหภูมิ 37.5 เป็นเวลา 9 นาที และอุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 12 นาที มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงกว่าช่วงอื่น ๆ การที่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ต่างกันมากนั้นอาจจะเกิดจากการสุ่มตัวอย่างไม่ดีหรือการใช้ไข่ที่มีพัฒนาการของไข้ก่อนนำมาเหี่ยวแห้ง ทริพลอยด์ไม่เท่ากัน แต่ถ้าพิจารณาจากค่าต่ำสุดของผลผลิตทริพลอยด์ที่เหี่ยวแห้งด้วยอุณหภูมิ 37.5 และ 40 องศาเซลเซียสแล้ว พบว่าการเพิ่มระยะเวลาในการเหี่ยวแห้งทำให้ผลผลิตของทริพลอยด์ค่อย ๆ สูงขึ้นจนถึงระยะเวลาในการเหี่ยวแห้งประมาณ 9 นาทีเท่านั้น หลังจากนั้นการเพิ่มระยะเวลาในการเหี่ยวแห้งให้มากกว่า 9 นาที จะได้ผลผลิตของทริพลอยด์ใกล้เคียงกับการใช้ระยะเวลาในการเหี่ยวแห้ง 9 นาที

การเหี่ยวแห้งด้วยการใช้อุณหภูมิได้ผลผลิตของทริพลอยด์สูงสุดเฉลี่ย  $40.11 \pm 19.28$  เปอร์เซ็นต์ และ  $15.42 \pm 5.14$  เปอร์เซ็นต์ ในระยะ D-shape (ซึ่งไม่ได้รายงานข้อมูลในระยะ D-shape ในผลการทดลองครั้งนี้) ส่วนผลผลิตของทริพลอยด์ในระยะ D-shape ในหอยตะกรมกรามขาว *C. belcheri* ซึ่งเหี่ยวแห้งโดยการใช้อุณหภูมิสูง 40 องศาเซลเซียส เท่ากันมีผลผลิตของทริพลอยด์ที่ได้ในระยะ D-shape เฉลี่ยสูงสุดเพียง 4.63 เปอร์เซ็นต์ (Silapajarn, 1993) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหอยนางรมปากจีบอาศัยอยู่ในเขตน้ำขึ้นน้ำลง จึงมีความทนทานต่ออุณหภูมิสูงได้มากกว่าหอยตะกรมกรามขาวซึ่งอาศัยอยู่ในน้ำตลอดเวลา ดังนั้นผลผลิตของทริพลอยด์ในหอยตะกรมกรามขาวจึงต่ำกว่าในหอยนางรมปากจีบ

#### การเหี่ยวแห้งในหอยนางรมปากจีบโดยการใช้คาเฟอีน

Durand และคณะ (1990) ได้นำคาเฟอีนมาใช้เหี่ยวแห้งทริพลอยด์ในหอยมุก *Pinctada fucata martensii* โดยคาเฟอีนที่มีความเข้มข้น 1-13 มิลลิโมลาร์ร่วมกับอุณหภูมิ 31.5 องศาเซลเซียส พบว่าสามารถทำให้เกิดทริพลอยด์ได้สูงสุด 35.8 เปอร์เซ็นต์ และมีอัตราการรอด 13-50 เปอร์เซ็นต์ ในการทดลองนี้จึงได้นำคาเฟอีนมาทดลองใช้กับหอยนางรมปากจีบเพราะนอกจากคาเฟอีนมีราคาถูกแล้วยังมีความเป็นพิษต่ำกว่าไซโตคาลาซินบี ซึ่งการเหี่ยวแห้งทริพลอยด์โดยการใช้คาเฟอีนร่วมกับอุณหภูมิสูงน่าจะให้ผลผลิตของทริพลอยด์สูงกว่าที่อุณหภูมิห้อง เพราะการแพร่ของสารผ่านเยื่อเซลล์จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นในอุณหภูมิสูง (Bowler and Fuller, 1987) และจากการศึกษาของ (Sivets, 1963) กล่าวว่าที่อุณหภูมิสูง

คาเพื่อนสามารถละลายในน้ำได้มากขึ้น ดังนั้นในที่อุณหภูมิต่ำความสามารถในการแพร่ของ  
คาเพื่อนผ่านเยื่อเซลล์จึงสูงขึ้น

จากผลการทดลองการเห็นขนาคั่วของอุณหภูมิสูงได้ถูกนำมาใช้ประกอบการวางแผนการ  
ทดลองของการเห็นขนาคั่วของทรินลอสต์ด้วยการใช้คาเพื่อน โดยในการเห็นขนาคั่วของการใช้อุณหภูมิ  
สูงได้ผลผลิตของทรินลอสต์ต่ำสุดที่ระยะเวลาในการเห็นขนาคั่ว 3 นาที และมีอัตราการรอดต่ำ  
สุดที่ระยะเวลาในการเห็นขนาคั่ว 15 นาที ในการทดลองนี้จึงเลือกระยะเวลาในการเห็นขนาคั่ว  
6 และ 12 นาที เพราะเป็นช่วงที่มีผลผลิตของทรินลอสต์ค่อนข้างสูง และมีความแตกต่างของ  
ระยะเวลาในการเห็นขนาคั่วพอสมควร ส่วนการเห็นขนาคั่วที่ 6 และ 9 หรือ 9 และ 12  
นาที มีความแตกต่างของระยะเวลาในการเห็นขนาคั่วอาจจะทำให้เห็นความแตกต่างของ  
ผลผลิตของทรินลอสต์อันเนื่องมาจากการเห็นขนาคั่วไม่ชัดเจน ดังนั้นในการทดลองตอนที่ 2 จึง  
ใช้คาเพื่อนที่อุณหภูมิ  $29+1$  องศาเซลเซียส และคาเพื่อนร่วมกับอุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส  
เปรียบเทียบกับการใช้อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส โดยใช้ระยะเวลาในการเห็นขนาคั่ว 6 และ  
12 นาที

จากผลการทดลองพบว่าที่ระยะเวลาในการเห็นขนาคั่ว 6 นาที การใช้คาเพื่อนร่วม  
กับอุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส ได้ผลผลิตใกล้เคียงกับการใช้อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส แต่  
สูงกว่าการใช้คาเพื่อนที่อุณหภูมิ  $29+1$  องศาเซลเซียส แสดงว่าผลผลิตของทรินลอสต์ที่สูงขึ้นของ  
คาเพื่อนร่วมกับอุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส น่าจะเกิดจากการเพิ่มอุณหภูมิ เพราะอุณหภูมิสูง  
สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการละลายและการแพร่ผ่านเยื่อเซลล์ของคาเพื่อน (Sivets,  
1963; Bowler and Fuller, 1987 )

การเพิ่มระยะเวลาในการเห็นขนาคั่วจาก 6 เป็น 12 นาที ทำให้ผลผลิตของ  
ทรินลอสต์ที่ได้จากการเห็นขนาคั่วโดยการใช้คาเพื่อนที่อุณหภูมิ  $29+1$  องศาเซลเซียส และการ  
ใช้อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส มีผลผลิตของทรินลอสต์เพิ่มขึ้น แต่การใช้คาเพื่อนร่วมกับอุณหภูมิ  
40 องศาเซลเซียส ได้ผลผลิตของทรินลอสต์ลดลง การที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุมาจากอุณหภูมิ  
มีคุณสมบัติในการเห็นขนาคั่วของทรินลอสต์โดยการยับยั้งทั้งการแบ่งนิวเคลียส และการแบ่ง  
ไซโทพลาสซึมในระหว่างการแบ่งเซลล์ จึงทำให้กิจกรรมทั้งหมดของไซโทคินลดลงในระหว่าง  
การเห็นขนาคั่ว ไซโทคินมีความอ่อนแอและหลังจากหยุดเห็นขนาคั่วแล้วอาจจะมีไซโทคินของหอย  
นางรมบางส่วนไม่สามารถมีพัฒนาการต่อ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลผลิตของทรินลอสต์ลดลง นอก  
จากนี้การใช้ระยะเวลาในการเห็นขนาคั่วนานก็อาจจะเพิ่มความรุนแรงในการยับยั้งเช่นกัน ดังนั้น  
การใช้คาเพื่อนร่วมกับอุณหภูมิสูงและระยะเวลาในการเห็นขนาคั่วนานจึงทำให้ผลผลิตของ

### ทวีพลอยส์ลดลง

เนื่องจากการเห็นย่นาทวีพลอยส์ในหอยนางรมปากจับโดยการใช้อุณหภูมิตั้ง 40 องศาเซลเซียส ได้ผลดีกว่าการใช้คาเฟอีนที่อุณหภูมิ 29+1 องศาเซลเซียส และการใช้คาเฟอีนร่วมกับอุณหภูมิตั้งจึงได้น้ำลูกหอยนางรมที่ได้จากการเห็นย่นาที่อุณหภูมิ 40 องศาเซลเซียส และระยะเวลาในการเห็นย่นา 6 และ 12 นาที ไปเลี้ยงต่อจนมีอายุ 6 เดือน แต่พบว่าหอยนางรมที่รอดตายเป็นทวีพลอยส์ทั้งหมด การที่เป็นเช่นนี้เพราะในระหว่างการเห็นย่นานั้นอุณหภูมิจะยับยั้งการแบ่งเซลล์ทั้งการแบ่งนิวเคลียสและการแบ่งไซโทพลาสซึมจึงทำให้กิจกรรมทั้งหมดของไซโทพลาสซึมลดลง ไซโทพลาสซึมมีความอ่อนแอ และประกอบกับการใช้อุณหภูมิตั้ง 40 องศาเซลเซียส อาจจะเป็นอุณหภูมิที่สูงเกินไปจนทำให้ลูกหอยเกิดความผิดปกติและเป็นสาเหตุของการตาย ดังนั้นจึงไม่พบหอยนางรมทวีพลอยส์ที่อายุ 6 เดือนเลย